

ผลงานประกอบการพิจารณาประเมินบุคคล
เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ

ตำแหน่งนักผังเมืองชำนาญการ

เรื่อง ที่เสนอให้ประเมิน

๑. ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

เรื่อง การบริหารโครงการทบทวนข้อกำหนดผังเมืองและศึกษามาตรการทางผังเมืองที่
ช่วยลดผลกระทบจากมลพิษทางอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร

๒. ข้อเสนอ แนวคิด วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เรื่อง แนวทางการกำหนดปัจจัยและตัวชี้วัดที่ส่งเสริมการเป็นเมืองสีเขียวเพื่อใช้ประกอบการ
ประเมินผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร

เสนอโดย

นางสาวพิชญา เจริญถาวรโกศา

ตำแหน่ง นักผังเมืองปฏิบัติการ

(ตำแหน่งเลขที่ สวผ.๑๙)

กลุ่มงานประเมินผลและมาตรฐานทางผังเมือง ส่วนผังเมืองรวม

สำนักงานวางผังเมือง สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑. ชื่อผลงาน การบริหารโครงการทบทวนข้อกำหนดผังเมืองและศึกษามาตรการทางผังเมืองที่ช่วยลดผลกระทบจากมลพิษทางอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร
๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ - กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
๓. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

การดำเนินโครงการทบทวนข้อกำหนดผังเมืองและศึกษามาตรการทางผังเมืองที่ช่วยลดผลกระทบจากมลพิษทางอากาศในเขตกรุงเทพมหานครให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์โครงการและสนับสนุนนโยบายการพัฒนาของกรุงเทพมหานครนั้น เกิดจากการนำหลักการ แนวคิด นโยบาย และข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบดำเนินการดังต่อไปนี้

๓.๑ นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง

๓.๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน และนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษและการควบคุมคุณภาพอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร คือ ยุทธศาสตร์ด้านที่ ๕ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประเด็นที่ ๕.๑ เน้นการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว ประเด็นที่ ๕.๓ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ ประเด็นที่ ๕.๔ พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยมีตัวชี้วัดสำหรับการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ประกอบด้วย พื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมได้รับการฟื้นฟู การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และปริมาณก๊าซเรือนกระจก มูลค่าเศรษฐกิจฐานชีวภาพ

๓.๑.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เป็นแผนที่กำหนดนโยบายในระดับประเทศและระดับภาค โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลพิษทางอากาศ ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อมโดยการเร่งรัดการควบคุมมลพิษทางอากาศ ชยะ น้ำเสีย และของเสียอันตรายที่เกิดจากการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง ปรับปรุงข้อบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาคารและการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ เพื่อสนับสนุนการเดินทางที่ไม่ใช้เครื่องยนต์ในเขตเมือง (Non-Motorized Transport) และการพัฒนาด้านพลังงาน

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ มีแนวทางสำหรับการพัฒนาเมือง การส่งเสริมระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง รวมถึงมีการแก้ไขปัญหาจราจร ชยะ น้ำเสีย น้ำท่วม และมลภาวะทางอากาศ

๓.๑.๓ แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง” พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๗

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง” พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๗ โดยกรุงเทพมหานครเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีปัญหาฝุ่นละอองในช่วงวิกฤตตามแผนปฏิบัติการฯ โดยมีมาตรการที่นำมาใช้ในการดำเนินงานในเขตกรุงเทพมหานคร คือ มาตรการที่ ๒ การป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง (แหล่งกำเนิด) มาตรการที่ ๒.๓ ควบคุมและลดมลพิษจากการก่อสร้างและผังเมือง ส่งเสริมการจัดทำผังเมืองและการก่อสร้าง

สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลต่อการระบายอากาศและการสะสมของมลพิษทางอากาศ และส่งเสริมการก่อสร้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองให้ได้ตามมาตรฐานสากล (๙ ตารางเมตรต่อคน)

๓.๑.๔ แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

การจัดทำแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) มีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนระดับชาติ รวมถึงแนวคิดการพัฒนาภายใต้แนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals หรือ SDGs) ที่เน้นการพัฒนาที่มีความสมดุลระหว่างมิติของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งถูกนำมาใช้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนากรุงเทพมหานครเพื่อยกระดับไปสู่มหานครแห่งเอเชีย โดยมีแนวทางการดำเนินงานสำหรับด้านการจัดการมลพิษทางอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๒.๑ คุณภาพสิ่งแวดล้อมยั่งยืน มุ่งเน้นการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างครบวงจร และให้การกำกับดูแลและควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั้งด้านคุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำ เสียง และขยะ
ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๒.๒ พื้นที่สีเขียวเพื่อสุขภาวะที่ดีและมีความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากล มุ่งเน้นการปรับปรุงพื้นที่สีเขียวที่มีอยู่เดิมให้สามารถรองรับการเป็นแหล่งดูดซับคาร์บอนของเมือง (Urban Carbon Reduction) และการปรับปรุงและพัฒนาโครงข่ายสีเขียวของเมือง

๓.๑.๕ แผนปฏิบัติการราชการกรุงเทพมหานคร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔

กรุงเทพมหานครได้กำหนดทิศทางการพัฒนากรุงเทพมหานครสำหรับ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไว้ในแผนปฏิบัติการราชการกรุงเทพมหานคร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมีเป้าหมายและโครงการหรือกิจกรรมที่หน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานครต้องร่วมกันดำเนินการในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน โดยสำนักการวางผังและพัฒนาเมืองได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกพิษทางอากาศเพื่อให้กรุงเทพมหานครมีคุณภาพอากาศอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เป้าประสงค์ที่ ๑.๑.๓.๓ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการมลพิษทางอากาศ มาตรการที่ ๒ เร่งรัดมาตรการทางผังเมืองและสิ่งแวดล้อม ให้มีการดำเนินโครงการทบทวนข้อกำหนดผังเมืองและการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมแบบสุขภาวะ

๓.๑.๖ แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๖๔

กรุงเทพมหานครได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ภายใต้แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกพิษด้านฝุ่นละออง” โดยได้นำไปปฏิบัติตามกิจกรรมและมาตรการตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครทั้งในช่วงวิกฤตและในระยะยาว โดยสำนักการวางผังและพัฒนาเมืองรับผิดชอบในการดำเนินมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองในระยะยาว ให้มีการกำกับดูแลการพัฒนาให้เป็นไปตามผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร

๓.๑.๗ ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔)

สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง กรุงเทพมหานคร อยู่ระหว่างดำเนินโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ซึ่งมีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และนโยบายในระดับต่าง ๆ รวมถึงมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อนำมาจัดทำแผนผัง ข้อกำหนด และมาตรการเพื่อประกาศใช้บังคับผังเมืองรวมฉบับใหม่ต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองและช่วยแก้ปัญหาหมอกพิษทางอากาศ ได้แก่

- ส่งเสริมความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยในการเดินทางและการขนส่ง โดยการพัฒนาและเชื่อมโยงระบบขนส่งมวลชนโดยเฉพาะการขนส่งทางราง การพัฒนาบริเวณจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจร และโครงข่ายการคมนาคมขนส่งให้สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

- ส่งเสริมความสมดุลของที่อยู่อาศัยและแหล่งงาน เพื่อลดการเดินทาง โดยการใช้ประโยชน์ที่ดินแบบผสม การพัฒนาปรับปรุงและฟื้นฟูพื้นที่อยู่อาศัยในเขตเมืองชั้นใน และพัฒนาศูนย์ชุมชนชานเมือง

- ส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของเมือง และการผลิตที่ต้องใช้ทักษะ แรงงานฝีมือ นวัตกรรม และเทคโนโลยีขั้นสูงที่ไม่มีความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุและปราศจากมลพิษ
- ส่งเสริมและรักษาระบบนิเวศน์ และภูมิทัศน์การตั้งถิ่นฐาน โดยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่คงคุณค่าและการบำรุงรักษาและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน โดยการลดการใช้พลังงาน ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน และเพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อช่วยลดก๊าซเรือนกระจก

๓.๒ แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการดำเนินการ

๓.๒.๑ มลพิษทางอากาศและผลกระทบต่อสุขภาพ

ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน มีอันตรายต่อสุขภาพมากกว่าฝุ่นหยาบที่มีขนาดใหญ่ เนื่องจากสามารถเข้าสู่ร่างกายทางการหายใจ โดยสามารถเข้าไปได้ถึงระบบทางเดินหายใจส่วนล่างและถุงลมปอด และจะมีพิษมากขึ้นหากเป็นฝุ่นที่เกิดจากการรวมตัวของก๊าซบางชนิดเข้าไปในอนุภาคของฝุ่น เช่น ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) และออกไซด์ของไนโตรเจน (NO_x) ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการเกิดโรคต่าง ๆ ทั้งแบบเฉียบพลันและแบบเรื้อรัง องค์การอนามัยโลกได้กำหนดให้ฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า ๒.๕ ไมครอนอยู่ในกลุ่มที่ ๑ ของสารก่อมะเร็ง รวมถึงเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดปัญหาทางสุขภาพทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เช่น โรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ โรคหัวใจและหลอดเลือด หอบหืด มะเร็งปอด และเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร

ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งกำเนิดมลพิษกับผลกระทบต่อสุขภาพ เป็นประเด็นที่มีการศึกษาในวงกว้าง ผลการศึกษาส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่า ความเสี่ยงของปัญหาสุขภาพจากมลพิษทางอากาศลดลงอย่างมีนัยยะสำคัญเมื่อเพิ่มระยะห่างจากการอาศัยอยู่ใกล้แหล่งกำเนิดมลพิษ ผลการศึกษาของคณะกรรมการทรัพยากรอากาศแคลิฟอร์เนีย (California Air Resources Board หรือ CARB) เกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากการอยู่ใกล้แหล่งกำเนิดมลพิษ โดยเฉพาะบริเวณที่มีกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินที่อ่อนไหว เช่น ชุมชน โรงเรียน สนามเด็กเล่น สถานพยาบาล สถานดูแลเด็กและผู้สูงอายุ ซึ่งการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินให้อยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดมลพิษสามารถลดความเสี่ยงจากการรับมลพิษลงได้ถึงร้อยละ ๘๐ หากมีการเว้นระยะห่างที่เหมาะสม^๑ เช่น พื้นที่อ่อนไหวดังกล่าวควรหลีกเลี่ยงการตั้งอยู่ภายในระยะรัศมี ๓๐๐ เมตร จากศูนย์กระจายสินค้า เนื่องจากเป็นที่รวมของรถบรรทุกและรถขนส่งห้องเย็นที่มีการปล่อยสารมลพิษอนุภาคจากเครื่องยนต์ดีเซลสูง

ผลกระทบต่อสุขภาพจากการอาศัยอยู่ใกล้กับแหล่งกำเนิดมลพิษทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัย และสวัสดิภาพของประชาชน การระบุแหล่งกำเนิดมลพิษที่สำคัญทำให้ทราบถึงกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยและสวัสดิภาพของสังคม ซึ่งสามารถนำมาเป็นข้อมูลสำหรับการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภท โดยเฉพาะสำหรับผู้ได้รับมลพิษที่เป็นกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ เด็ก ผู้สูงอายุ หญิงตั้งครรภ์ และผู้มีโรคประจำตัว และเป็นเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดที่ตั้งและการให้อนุญาตก่อสร้างโครงการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินสามารถแบ่งตามลักษณะของแหล่งกำเนิดมลพิษออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. แหล่งกำเนิดมลพิษที่เคลื่อนที่ได้ (Mobile sources) เป็นแหล่งมลพิษที่เกิดจากการคมนาคมขนส่ง ประกอบด้วย ถนนสายหลัก สนามบิน สถานีรถไฟและริมทางรถไฟ ท่าเรือ และศูนย์กระจายสินค้า

๒. แหล่งกำเนิดมลพิษคงที่ (Stationary sources) เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษคงที่ที่เกิดจากกิจกรรมในพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ชุมชน สถานบันราชการ และสาธารณูปการต่าง ๆ ประกอบไปด้วย โรงงานอุตสาหกรรม การผลิตที่มีการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล

^๑ California Air Resources Board. (2005). *Air Quality and Land Use Handbook: A Community Health Perspective*. Retrieved from: <http://www.arb.ca.gov/ch/landuse.htm>

สถานีบริการน้ำมัน ร้านซักแห้งที่มีการใช้ตัวทำละลายเปอร์คลอโรเอทิลีน (Perchloroethylene หรือ PERC) กิจกรรมเคลือบหรือพ่นสีชิ้นส่วนรถยนต์ การชุบโลหะ และแหล่งกำเนิดมลพิษอื่น ๆ

๓. แหล่งกำเนิดมลพิษทางการเกษตร (Agricultural sources) เกิดจากกิจกรรมทางการเกษตร การใช้ยาฆ่าแมลง การใช้เครื่องยนต์ดีเซลในการทำการเกษตร การเผาในที่โล่ง และการเผาไหม้วัชพืช

๓.๒.๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไหลเวียนอากาศและการแพร่กระจายของมลพิษ

ค่าความเข้มข้นและระดับความรุนแรงของผลกระทบจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัดพาและแปรสภาพมลพิษ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเคลื่อนที่และแปรสภาพของฝุ่นละอองไปในทิศทางและรูปแบบต่าง ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้^๒

๑. สภาพอุตุนิยมวิทยาส่งผลต่อการเคลื่อนที่และการแพร่กระจายของมลพิษ ซึ่งปัจจัยทางอุตุนิยมวิทยา ได้แก่ สภาพอากาศ ความกดอากาศ ทิศทางลมประจำฤดู อุณหภูมิ ปริมาณฝน และความชื้น โดยในช่วงฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ทิศทางของลมมรสุมจะพัดเอาฝุ่นละอองจากการเผาชีวมวลจากการทำการเกษตรในพื้นที่ภาคกลางเข้าสู่กรุงเทพมหานคร ประกอบกับความกดอากาศสูงและอุณหภูมิ ส่งผลให้ค่าฝุ่นละอองในกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับที่สูงกว่าในช่วงเวลาอื่นของปี

๒. ลักษณะภูมิประเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการแพร่กระจายของฝุ่นละออง พื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นหุบเขาหรือแอ่งกระทะมักจะพบกับปัญหามลพิษทางอากาศที่สะสมอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลานานและมีความรุนแรงกว่าพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นที่ราบ

๓. สิ่งกีดขวางลมเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการแพร่กระจายของมลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นมากและพาณิชยกรรม เนื่องจากจะมีกลุ่มอาคารและสิ่งปลูกสร้างจำนวนมากบดบังกระแสลมทำให้อากาศไม่สามารถไหลเวียนเข้าสู่พื้นที่ชั้นในของเมืองได้ การระบายอากาศในเมืองลดลง ส่งผลต่อระดับมลพิษในชั้นบรรยากาศและเพิ่มความเสี่ยงจากการได้รับสารมลพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๓.๒.๓ ปัจจัยทางกายภาพของเมืองที่ส่งผลต่อปัญหามลพิษทางอากาศ

การพัฒนาเมืองส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาตามแนวนอน ซึ่งมีการกระจายตัวไปตามระบบสาธารณูปโภคและโครงข่ายถนนสายหลัก เห็นได้จากสิ่งปลูกสร้างที่เกิดขึ้นบริเวณสองฟากของถนน โดยเฉพาะเขตเมืองชั้นในที่มีการพัฒนาอาคารขนาดใหญ่ตามแนวเส้นทางรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน รูปแบบการพัฒนาเมืองที่กระจายตัวไปตามแนวนอนและมีอาคารขนาดใหญ่ขนานข้างตามแนวนอนหรือเส้นทางคมนาคมขนส่งประเภทต่าง ๆ มีลักษณะเหมือนหุบเขา เรียกว่า หุบเขาถนนของเมือง (Urban Street Canyon) ลักษณะทางกายภาพของหุบเขาถนนส่งผลต่อการเคลื่อนที่ของกระแสลมและการแพร่กระจายมลพิษทางอากาศบริเวณริมถนน^๓ เนื่องจากแนวอาคารริมถนนและโครงสร้างของระบบคมนาคมต่าง ๆ เช่น ทางด่วน ทางยกระดับ สะพาน และสถานีรถไฟฟ้าเป็นสิ่งกีดขวางทิศทางลม ซึ่งลดประสิทธิภาพในการระบายมลพิษบนท้องถนน ทำให้พื้นที่หุบเขาถนนเป็นพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของมลพิษและอุณหภูมิสูงกว่าพื้นที่อื่น ๆ ที่มีความหนาแน่นของอาคารและสิ่งปลูกสร้างน้อยกว่า

ปัจจัยด้านเรขาคณิตของเมือง (Urban Geometry) เป็นปัจจัยทางกายภาพที่ส่งผลต่อการไหลเวียนอากาศและการแพร่กระจายของมลพิษในพื้นที่หุบเขาถนน โดยปัจจัยด้านเรขาคณิตของเมืองจะเป็นตัวบ่งชี้ความหนาแน่นของเมืองจากลักษณะรูปทรง ขนาด ความสูงและที่ว่างระหว่างอาคารกับความกว้างของถนน หากมีการพัฒนาที่ก่อให้เกิดลักษณะพื้นที่ปิดตายในหุบเขาถนน ก็จะส่งผลต่อคุณภาพอากาศในระดับทางเดินเท้าและเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนจากการรับสารมลพิษในพื้นที่ดังกล่าว การวางผังเมืองจึงมีส่วนสำคัญในการกำหนดลักษณะทางกายภาพของเมืองโดยใช้มาตรการต่าง ๆ เช่น อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อ

^๒ กรมควบคุมมลพิษ. (๒๕๖๑). *โครงการศึกษาแหล่งกำเนิดและแนวทางการจัดการฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอนในพื้นที่กรุงเทพและปริมณฑล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. หน้า ๓.

^๓ Kanakiya, R.S., Singh, S.K. & Mehta, P.M. (2015). Urban Canyon Modelling: A Need for the Design of Future Indian Cities. *International Research Journal of Environment Sciences*. 4 (7), 86-95. P.89-91.

พื้นที่ดิน อัตราส่วนของที่ว่างต่อพื้นที่อาคารรวม ซึ่งเป็นตัวกำหนดความหนาแน่นของการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือกำหนดปัจจัยด้านเรขาคณิตของเมืองที่ส่งผลต่อภูมิอากาศจุลภาค (Microclimate) และคุณภาพอากาศในแต่ละพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ดังนั้นการกำหนดพื้นที่ที่มีความหนาแน่นสูงในผังเมืองรวมจึงควรคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าวเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสภาวะหุบเขาดนอันจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและปริมาณมลพิษในพื้นที่นั้น

๓.๓ กรณีกิจาและแนวทางการดำเนินงานของต่างประเทศที่เกี่ยวกับการจัดการมลพิษทางอากาศ

การเพิ่มการระบายอากาศตามธรรมชาติ (Natural Ventilation) เป็นหลักการสำคัญที่หลายประเทศนำมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศในเขตเมือง เนื่องจากการระบายอากาศที่ดีส่งผลต่อสภาวะน่าสบายของมนุษย์ และช่วยให้เมืองมีอุณหภูมิที่เหมาะสม รวมถึงช่วยลดการสะสมของมลพิษทางอากาศและเชื้อโรคติดต่อต่าง ๆ เช่น โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) โรคซาร์ (SARS) โรคเมอร์ส (MERS) ตามมาตรฐานด้านสุขอนามัยขององค์การอนามัยโลกได้กล่าวถึงการระบายอากาศตามธรรมชาติ เป็นมาตรการสำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงในการแพร่เชื้อของโรคติดต่อหลายโรคได้ นอกจากนี้การออกแบบ ก่อสร้าง และบำรุงรักษาระบบการระบายอากาศตามธรรมชาติที่มีประสิทธิภาพ ไม่เพียงช่วยควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค แต่ยังสามารถลดการสะสมของมลพิษทางอากาศในบรรยากาศได้อีกเช่นกัน^๔ ตัวอย่างเช่น รัฐบาลเขตบริหารพิเศษฮ่องกงได้ศึกษาและพัฒนาการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในด้านการระบายอากาศเมื่อ ค.ศ. ๒๐๐๓ หลังจากเกิดการระบาดของโรคซาร์ (SARS) และมีประชาชนจำนวนมากเสียชีวิต รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการระบายอากาศในเมือง และได้มีการทบทวนและเพิ่มเกณฑ์การออกแบบที่ส่งเสริมการระบายอากาศไว้ใน Hong Kong Planning Standards and Guidelines ใน ค.ศ. ๒๐๐๖^๕ โดยมีแนวทางที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการวางผังเมืองในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้

๓.๓.๑ การเพิ่มข้อกำหนดในเรื่องการออกแบบอาคารและการออกแบบภูมิทัศน์ของย่าน

การเพิ่มพื้นที่ระบายอากาศในเขตเมืองสามารถทำได้โดยผ่านข้อกำหนดทั่วไปสำหรับแต่ละประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน และข้อกำหนดในเรื่องการออกแบบอาคารและการออกแบบภูมิทัศน์ของย่าน โดยข้อกำหนดที่เน้นการสร้างคุณภาพช่องทางเปิดโล่งของเมืองและส่งเสริมให้เกิดการระบายอากาศที่ดีที่มีการนำมาใช้ในการวางผังเมืองของประเทศต่าง ๆ สามารถแบ่งออกเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับย่าน และระดับบริเวณ

๑. ข้อกำหนดระดับย่าน (District Level) ประกอบด้วย เส้นทางทางไหลเวียนของอากาศ การกำหนดทิศทางของถนน พื้นที่ริมน้ำ ระดับความสูงอาคาร และการเชื่อมต่อพื้นที่สีเขียว

๒. ข้อกำหนดระดับบริเวณ (Site Level) ประกอบด้วย ขนาดของฐานอาคาร การออกแบบอาคารที่ให้ลมผ่านได้ ความสูงอาคาร รูปทรงอาคาร การออกแบบภูมิทัศน์ สิ่งกีดขวาง วัสดุอาคาร และความกว้างของทางเดินเท้าและระยะถอยร่นรอบอาคาร

๓.๓.๒ การศึกษาและจัดทำแผนที่สภาพอากาศของเมือง (Urban Climatic Map)

การศึกษาสภาพอากาศเฉพาะท้องถิ่น (Local Climate) และการจัดทำแผนที่สภาพอากาศของเมือง เป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์และกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเกิดปรากฏการณ์เกาะความร้อนเมือง (Urban Heat Island) และมลพิษทางอากาศในเขตเมือง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพของเมืองจากพื้นที่เกษตรกรรมในอดีตกลายเป็นที่อยู่อาศัยและอาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพอากาศ ทิศทางและความเร็วของกระแสลมที่พัดผ่านพื้นที่ในเมือง โดยลักษณะสภาพอากาศในเขตเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป จะมีลักษณะเฉพาะตัวและมีความซับซ้อนแตกต่างกันในแต่ละบริเวณขึ้นอยู่กับรูปแบบและความหนาแน่นของอาคารและสิ่งปลูกสร้างในแต่ละย่าน จากตัวอย่างการศึกษาและจัดทำแผนที่สภาพอากาศของเมืองทำให้ทราบถึง

^๔ Atkinson, J., Chartier, Y., Pessoa-Silva, C. L., Jensen, P., Li, Y., & Seto, W. H. (Eds.). (2009). *Natural Ventilation for Infection Control in Health-Care Settings*. World Health Organization.

^๕ Ng, E. (2009). Policies and technical guidelines for urban planning of high-density cities - air ventilation assessment (AVA) of Hong Kong. *Building and Environment*, 44, 1478 - 1488.

ลักษณะของสภาพอากาศในเขตเมือง ประกอบด้วย อุณหภูมิ ความร้อนจากรังสีแสงอาทิตย์ ความชื้น ทิศทาง และกระแสลม รวมถึงบริเวณที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเมืองและกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ หรือบริเวณที่ควรได้รับการปรับปรุงการระบายอากาศในเมือง เช่น การจัดทำแผนที่สภาพอากาศของเมืองชตุทการ์ท สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี หรือการทำ Thermal Environmental Map ของกรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

๓.๓.๓ การกำหนดเขตควบคุมตามแนวเส้นทางการระบายอากาศของเมือง (Urban Ventilation Corridor)

ผลจากการวิเคราะห์ศึกษาแผนที่สภาพอากาศท้องถิ่นสามารถนำไปใช้กำหนดพื้นที่หรือเขตควบคุมเพื่อส่งเสริมคุณภาพอากาศ ซึ่งการกำหนดเขตควบคุมตามแนวเส้นทางการระบายอากาศของเมืองเป็นทางเลือกหนึ่งที่หลายประเทศนำมาใช้ในการแก้ปัญหามลพิษทางอากาศ โดยเป็นการควบคุมการพัฒนาและกำหนดรายละเอียดในการออกแบบอาคารและภูมิทัศน์ในบริเวณที่เป็นแนวเส้นทางการระบายอากาศของเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาเส้นทางระบายอากาศหลักของเมืองไว้ และเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ส่งเสริมการไหลเวียนอากาศและบรรเทาผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศและการเกิดปรากฏการณ์เกาะความร้อนของเมือง ซึ่งส่วนใหญ่เส้นทางการระบายอากาศสายหลักของเมืองจะเป็นแนวเดียวกับเส้นทางที่ลมประจำท้องถิ่นพัดผ่าน และมักมีการกำหนดเส้นทางโดยใช้แนวถนนและแม่น้ำลำคลองเป็นพื้นที่ที่มีการควบคุมและมีการเชื่อมโยงเป็นโครงข่ายสายหลักและสายรอง โดยเชื่อมต่อโครงข่ายดังกล่าวเข้ากับพื้นที่สีเขียวตามธรรมชาติหรือสวนสาธารณะ เพื่อให้มีการไหลเวียนอากาศภายในเขตเมืองมากที่สุด ตัวอย่างเมืองที่มีการกำหนดเขตควบคุมตามแนวเส้นทางการระบายอากาศของเมือง เช่น เมืองชตุทการ์ท สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี กรุงปักกิ่ง เมืองเฉิงตู เมืองอู่ฮั่น และเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นต้น

๔. สรุปสาระสำคัญของเรื่องและขั้นตอนการดำเนินการ

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองมหานครศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ทำให้มีการเร่งรัดการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของเมืองเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและประชากร มีการพัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการพื้นฐานเพิ่มขึ้น มีการพัฒนาอาคารขนาดใหญ่ในเขตเมืองชั้นใน รวมถึงการขยายยานพาหนะที่เพิ่มขึ้นของผู้ที่เดินทางเข้ามาทำงานในเมือง กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เห็นได้จากข้อมูลคุณภาพอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร พบค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM 2.5) ใน พ.ศ. ๒๕๖๒ มีค่าเกินมาตรฐาน โดยตรวจวัดได้สูงสุดที่ ๑๘๖ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตรในเขตยานนาวา (ค่ามาตรฐานไม่เกิน ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) สาเหตุเกิดจากปัจจัยด้านสภาพอากาศ และปัจจัยที่เป็นแหล่งกำเนิดของมลพิษ เช่น การก่อสร้างรถไฟฟ้าและอาคารขนาดใหญ่ การจราจร และกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ซึ่งบริเวณที่มีระดับความเข้มข้นของฝุ่นละอองเกินเกณฑ์มาตรฐาน เป็นพื้นที่ที่ต้องมีการติดตาม ฝ้าระวัง และป้องกันผลกระทบของฝุ่นละอองขนาดเล็กต่อสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะประชากรกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ เด็ก ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และผู้มีปัญหาด้านสุขภาพ ซึ่งเป็นประชากรกลุ่มเสี่ยงที่อาจได้รับผลกระทบต่อสุขภาพจากการสัมผัสกับฝุ่นที่มีค่าความเข้มข้นเกินมาตรฐาน โดยมลพิษทางอากาศไม่เพียงส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน แต่ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

วิกฤตฝุ่นละอองที่ผ่านมาเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาที่ไม่สมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การเร่งรัดพัฒนาเมืองและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ดำเนินไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการควบคุมและการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและยั่งยืน กรุงเทพมหานครในฐานะหน่วยงานท้องถิ่นที่ดูแลรับผิดชอบและพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ต้องเข้ามามีบทบาทในเรื่องการควบคุม กำกับ และการบริหารจัดการการพัฒนาเมืองและกิจกรรมที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร สำนักงานวางผังและพัฒนาเมือง กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานหนึ่งร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมีภารกิจหน้าที่ในการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ที่มีวัตถุประสงค์ในการช่วยส่งเสริมและรักษา

คุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อสุขภาวะที่ดีของประชาชนและเมือง ทั้งนี้ ในระยะเวลาที่มีการใช้บังคับผังเมืองรวมที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม นโยบายภาครัฐ ตลอดจนโครงการพัฒนาเมืองต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างเมือง ส่งผลให้การใช้มาตรการต่าง ๆ ของผังเมืองรวม อาจไม่สอดคล้องหรือมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอต่อการแก้ไขและจัดการกับสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กในเขตกรุงเทพมหานคร จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการดำเนินการทบทวนมาตรการ พัฒนาแนวทางและเครื่องมือที่เหมาะสมในการพัฒนาเมืองที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยได้จัดทำโครงการทบทวนข้อกำหนดผังเมืองรวมและศึกษามาตรการทางผังเมืองที่ช่วยลดผลกระทบจากมลพิษทางอากาศในเขตกรุงเทพมหานครขึ้น และนำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่ได้มาใช้ปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง และพัฒนามาตรการทางผังเมืองที่เหมาะสมมาใช้บังคับในผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครในอนาคต เพื่อให้การบังคับใช้ผังเมืองรวมเป็นไปอย่างสอดคล้องกับบริบทเมืองของกรุงเทพมหานครทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป โดยการดำเนินโครงการมีขั้นตอนการดำเนินการ ๗ ขั้นตอน ดังนี้

- ๔.๑ กำหนดขอบเขตของงานและแผนการดำเนินโครงการ
- ๔.๒ สำรวจและจัดเก็บข้อมูล
- ๔.๓ ศึกษาและรวบรวมกฎหมาย นโยบาย และเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง
- ๔.๔ ดำเนินการประชุมหารือและขออนุเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๔.๕ ทบทวนข้อกำหนดผังเมืองรวมที่ช่วยลดผลกระทบมลพิษทางอากาศ
- ๔.๖ วิเคราะห์และประมวลผลการศึกษา
- ๔.๗ สรุปผลการศึกษาและจัดทำรายงาน

๕. ผู้ร่วมดำเนินการ

นายธนภฤต นลินพิเชฐ สัดส่วนของผลงาน ร้อยละ ๕

๖. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ (ระบุรายละเอียดของผลงานรวมทั้งสัดส่วนของผลงาน)

โครงการทบทวนข้อกำหนดผังเมืองและศึกษามาตรการทางผังเมืองที่ช่วยลดผลกระทบจากมลพิษทางอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร มีการดำเนินการ ๗ ขั้นตอน โดยในส่วนของงานที่ผู้เสนอผลงานเป็นผู้ปฏิบัติมีดังนี้

๖.๑ กำหนดขอบเขตของงานและแผนการดำเนินโครงการ

กำหนดขอบเขตของงานและแนวทางการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ขอบเขตการศึกษา ขั้นตอนการดำเนินงาน กรอบแนวคิดในการศึกษา ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์และวิธีการเก็บข้อมูล เพื่อนำมากำหนดเป็นแผนการดำเนินโครงการ แนวทางการวิเคราะห์ และสรุปผลการศึกษา รวมถึงจัดทำเอกสารประกอบการนำเสนอและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อขออนุมัติโครงการ

๖.๒ สำรวจและจัดเก็บข้อมูล

๑) สำรวจพื้นที่ภาคสนามบริเวณจุดตรวจวัดคุณภาพอากาศของกรมควบคุมมลพิษและสำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร และบริเวณที่มีปริมาณฝุ่นละอองเกินมาตรฐาน เช่น บริเวณริมถนนสายหลัก บริเวณที่มีการก่อสร้าง และบริเวณใต้สถานีรถไฟฟ้า เป็นต้น

๒) รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่มีการจัดเก็บข้อมูลคุณภาพอากาศ ประกอบด้วย กรมควบคุมมลพิษ กรมอุตุนิยมวิทยา และสำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร มาใช้ประกอบการศึกษาและวิเคราะห์ในโครงการฯ ได้แก่ ค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศของไทยและต่างประเทศ ตำแหน่งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ ค่าความเข้มข้นฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) เฉลี่ยรายปีและรายชั่วโมง และเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง (ค่าสูงสุด) ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยแบ่งตามสถานีตรวจวัดและรายเขตของกรุงเทพมหานคร

๖.๓ ศึกษาและรวบรวมกฎหมาย นโยบาย และเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๑) ศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ ประกอบด้วย ลักษณะ ประเภทและแหล่งกำเนิดของมลพิษทางอากาศ ผลกระทบต่อสุขภาพ ค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศ หน่วยงานที่ดำเนินการติดตามและกำกับดูแลมลพิษทางอากาศ เพื่อให้เข้าใจถึงสถานการณ์ปัญหามลพิษทางอากาศในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และการดำเนินงานในปัจจุบันเพื่อแก้ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก

๒) ศึกษาและรวบรวมกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษทางอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี แผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานคร และแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๓) ศึกษาและทบทวนความรู้ทางวิชาการและแนวคิดทางด้านผังเมือง ปัจจัยและลักษณะทางกายภาพของเมืองที่ส่งผลต่อการไหลเวียนอากาศและการแพร่กระจายของมลพิษ รวมถึงแนวทางและมาตรการทางผังเมืองที่มีการบังคับใช้และดำเนินงานในต่างประเทศ เช่น การเพิ่มข้อกำหนดในเรื่องการออกแบบอาคารและการออกแบบภูมิทัศน์ของย่าน การจัดทำแผนที่สภาพอากาศของเมือง และการกำหนดเขตควบคุมตามแนวเส้นทางการระบายอากาศของเมือง

๖.๔ ดำเนินการประชุมหารือและขออนุเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) จัดทำหนังสือขออนุเคราะห์ข้อมูลและขอเข้าสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านคุณภาพอากาศและด้านผังเมืองของหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบด้วย กรมควบคุมมลพิษ กรมอุตุนิยมวิทยา กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (GISTDA) สำนักสิ่งแวดล้อม สำนักงานเขตปทุมวัน สำนักงานจัดการทรัพย์สินแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ศูนย์การค้าสยามสแควร์วัน) บริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน)

๒) ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนัดหมายวันเวลาในการเข้าพบ จัดเตรียมข้อมูลและคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

๓) บันทึกข้อมูลและสรุปเนื้อหาที่ได้จากการเข้าหารือและสัมภาษณ์

๖.๕ ทบทวนข้อกำหนดผังเมืองรวมที่ช่วยลดผลกระทบมลพิษทางอากาศ

ทบทวนมาตรการที่มีการใช้บังคับอยู่ในกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๖ และมาตรการใหม่ที่เสนอแนะให้มีการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมในร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ในส่วนของมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองและช่วยแก้ปัญหามลพิษทางอากาศ สามารถจำแนกได้ดังนี้

๑. มาตรการป้องกันผลกระทบจากกิจกรรมของแต่ละประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประกอบด้วย แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภทพร้อมด้วยข้อกำหนดเพื่อส่งเสริมสุขลักษณะ ความปลอดภัยของประชาชน และสวัสดิภาพของสังคม

๒. มาตรการควบคุมความหนาแน่น มวลอาคาร และที่ว่าง (Density หรือ Bulk Control) ประกอบด้วย อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (Floor Area Ratio หรือ FAR) อัตราส่วนของที่ว่างต่อพื้นที่อาคารรวม (Open Space Ratio หรือ OSR) ระยะถอยร่น ขนาดแปลงที่ดินต่ำสุด และความสูง และข้อกำหนดอื่น ๆ ที่มีผลต่อสภาพแวดล้อมและการระบายอากาศของเมือง เช่น อัตราส่วนพื้นที่น้ำซึมผ่านได้เพื่อปลูกต้นไม้ (Biotope Area Factor หรือ BAF)

๓. มาตรการส่งเสริมแนวคิดเมืองกระชับ (Compact City) และการใช้ระบบขนส่งมวลชน ประกอบด้วย การกำหนดศูนย์ชุมชนในพื้นที่ต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร แนวคิดในการพัฒนาพื้นที่โดยรอบสถานีขนส่งมวลชน (Transit Oriented Development หรือ TOD) และมาตรการลดจำนวนที่จอดรถยนต์

๔. มาตรการเพิ่มพื้นที่โล่งและพื้นที่สีเขียวให้เมือง ประกอบด้วย การกำหนดพื้นที่แนวกันชน อัตราส่วนพื้นที่น้ำซึมผ่านได้เพื่อปลูกต้นไม้ มาตรการเพิ่มพื้นที่ว่างรอบสถานี และแผนผังแสดงที่โล่ง

๕. มาตรการเพิ่มอัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (FAR Bonus) เป็นมาตรการทางเลือกสำหรับเจ้าของที่ดินที่ต้องการพัฒนาที่ดิน โดยสามารถเพิ่มพื้นที่อาคารได้มากขึ้นจากข้อกำหนดหากมีการดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

๖.๖ วิเคราะห์และประมวลผลการศึกษา

๑) นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลร่วมกับข้อมูลทางด้านกายภาพของกรุงเทพมหานคร โดยแสดงผลออกมาในรูปแบบตารางข้อมูล และดำเนินการร่วมกับสำนักงานภูมิสารสนเทศในการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลได้โดยใช้วิธีการประมาณค่าช่วง (Interpolation) และแสดงผลในรูปแบบแผนที่แสดงค่าความเข้มข้นฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) เพื่อใช้วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๒) ทบทวนนโยบาย แผน กฎหมาย และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคุณภาพอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๗ แผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานคร แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๖ และร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔)

๓) สรุปผลที่ได้จากการทบทวนข้อกำหนดผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครที่มีการใช้บังคับอยู่ในกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๖ และมาตรการใหม่ที่เสนอแนะให้มีการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมในร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) โดยนำมาจำแนกสรุปเป็นมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองและช่วยแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ (ภาคผนวก ข)

๔) สรุปผลการวิเคราะห์จากการศึกษาทบทวนความรู้ทางวิชาการ แนวทาง และมาตรการทางผังเมืองที่มีการบังคับใช้และดำเนินงานในต่างประเทศ และจัดทำรายงานผลการศึกษา แนวทางและข้อเสนอแนะการปรับปรุงและพัฒนามาตรการทางผังเมืองที่ช่วยลดผลกระทบของมลพิษทางอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร (ภาคผนวก ข)

๖.๗ สรุปผลการศึกษาและจัดทำรายงาน

๑) จัดทำรายละเอียดและสรุปผลการศึกษา โดยสามารถแบ่งผลการศึกษาออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการทบทวนข้อกำหนดผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร และส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะการปรับปรุงและพัฒนามาตรการทางผังเมืองที่ช่วยลดผลกระทบจากมลพิษทางอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร

๒) จัดทำเล่มรายงานการศึกษาระดับสมบูรณ์ ตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมจัดทำหนังสือเสนอต่อผู้บังคับบัญชา

๓) รายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการจนสิ้นสุดโครงการ

๔) จัดทำเอกสารประกอบการนำเสนอโครงการและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายงานสรุปผู้บริหาร เอกสารนำเสนอโครงการ รายงานการติดตามผลการดำเนินโครงการ และเอกสารอื่น ๆ

๗. ผลสำเร็จของงาน

- ผลผลิต**
- รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการทบทวนข้อกำหนดผังเมืองและศึกษามาตรการทางผังเมืองที่ช่วยลดผลกระทบจากมลพิษทางอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร
  - แนวทางและข้อเสนอแนะการปรับปรุงและพัฒนามาตรการทางผังเมืองรวมทั้งลดผลกระทบจากปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5)
- ผลลัพธ์**
- กรุงเทพมหานครมีแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงข้อกำหนดผังเมืองและพัฒนามาตรการทางผังเมืองที่เหมาะสมในการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศ

๘. การนำไปใช้ประโยชน์

กรุงเทพมหานครสามารถนำแนวทางและข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงข้อกำหนดผังเมืองรวมและพัฒนามาตรการทางผังเมืองที่ช่วยลดผลกระทบจากปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของกรุงเทพมหานคร

๙. ความยุ่งยาก ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการ

๙.๑ การจัดเก็บข้อมูลด้านคุณภาพอากาศยังขาดความต่อเนื่องและครอบคลุมพื้นที่ ๕๐ เขตของกรุงเทพมหานคร ทำให้การศึกษาวិเคราะห์ถึงแนวโน้มและสภาพปัญหามลพิษทางอากาศที่ผ่านมาในกรุงเทพมหานครมีข้อจำกัด

๙.๒ การนำข้อมูลด้านมลพิษทางอากาศและคุณภาพอากาศมาใช้ในการวิเคราะห์และปรับใช้ในการกำหนดมาตรการทางด้านผังเมืองต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการพัฒนาแบบจำลองและวิเคราะห์ผลกระทบจากการพัฒนาเมืองที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ ควรมีการจัดเก็บข้อมูลและจัดทำฐานข้อมูลด้านคุณภาพอากาศ เพื่อใช้สำหรับการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวม รวมถึงการวิเคราะห์และประเมินมาตรการทางผังเมืองที่ใช้บังคับอยู่ เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้มาตรการเพื่อช่วยลดผลกระทบปัญหาคุณภาพอากาศของเมือง

๑๐.๒ ควรมีการบูรณาการการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงาน และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานทั้งในด้านมลพิษทางอากาศ อุตุนิยมวิทยา และเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นมาปรับใช้ในการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวม และกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้ทันต่อสถานการณ์และเกิดประโยชน์สูงสุด

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ ..... พิชญา .....

(นางสาวพิชญา เจริญถาวรโกศา)

ผู้ขอรับการประเมิน

วันที่ ๒๔ พ.ค. ๒๕๖๖

ขอรับรองว่าสัดส่วนหรือลักษณะงานในการดำเนินการของผู้เสนอข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ ..... ธนภท นลินพิเชฐ .....

(นายธนภท นลินพิเชฐ)

ผู้ร่วมดำเนินการ

วันที่ ๒๔ พ.ค. ๒๕๖๖

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ ..... [ลายเซ็น] .....

(นางสุคนธา ศรีแก้วหล่อ)

หัวหน้ากลุ่มงานประเมินผลและมาตรฐานทางผังเมือง

วันที่ ๒๔ พ.ค. ๒๕๖๖

(ผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมดูแลการดำเนินการ)

ลงชื่อ ..... [ลายเซ็น] .....

(นางชัชวัญ นิลศิริ)

รองผู้อำนวยการสำนักการวางผังและพัฒนาเมือง

ขณะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานวางผังเมือง

วันที่ ๒๔ พ.ค. ๒๕๖๖

ข้อเสนอ แนวคิด วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ของ นางสาวพิชญา เจริญถาวรโกคา

เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักผังเมืองชำนาญการ ด้าน (ถ้ามี) -
(ตำแหน่งเลขที่ สวผ.๑๙) สังกัด กลุ่มงานประเมินผลและมาตรฐานทางผังเมือง ส่วนผังเมืองรวม
สำนักงานวางผังเมือง สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง

เรื่อง แนวทางการกำหนดปัจจัยและตัวชี้วัดที่ส่งเสริมการเป็นเมืองสีเขียวเพื่อใช้ประกอบการประเมินผังเมืองรวม
กรุงเทพมหานคร

หลักการและเหตุผล:

สำนักการวางผังและพัฒนาเมืองมีภารกิจหน้าที่ในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพของเมือง การใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของกรุงเทพมหานครให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเมืองและกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง รวมถึงกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองด้วย และขณะนี้สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง กรุงเทพมหานคร ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นอยู่ระหว่างดำเนินการวางและปรับปรุงผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔) ได้บูรณาการนโยบายและแผนในระดับต่าง ๆ รวมถึงนำแนวคิดการพัฒนาเมืองสีเขียวที่มีการออกแบบ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้พลังงานและการใช้ทรัพยากร มีการปล่อยมลพิษอยู่ในระดับต่ำ รวมถึงมีการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นทิศทางการพัฒนาเมืองในหลายประเทศ มุ่งเน้นไปที่การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีการตั้งเป้าหมาย ในการพัฒนาเมืองไปสู่การเป็นเมืองสีเขียวอย่างยั่งยืน มาพิจารณาใช้เป็นกรอบในการดำเนินการวางและจัดทำ ผังเมืองรวม โดยกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครในการส่งเสริมการรักษาสภาพแวดล้อม ตามธรรมชาติ ซึ่งถูกถ่ายทอดเป็นแผนผัง ข้อกำหนด และมาตรการต่าง ๆ สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของ ธรรมนูญว่าด้วยการผังเมือง พ.ศ.๒๕๖๖ ที่ได้จัดทำโดยคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติ ที่กำหนดให้ การวางผังเมืองต้องคำนึงถึงความสำคัญในพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม การวางแผนการตั้งถิ่นฐานให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ลดความเสี่ยงและความเสียหายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและ ผลกระทบจากสาธารณภัย และการจัดให้มีพื้นที่เปิดโล่งและพื้นที่สีเขียวที่เพียงพอและเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ การใช้บังคับผังเมืองรวม ในระยะเวลาไม่เกินห้าปีภายหลังจากที่มีการประกาศข้อบัญญัติท้องถิ่นให้ใช้ผังเมืองรวม จะต้องมีการจัดทำรายงาน การประเมินผลการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมการใช้บังคับผังเมืองรวม ซึ่งจะต้องมีการแสดงข้อเท็จจริง ที่เกี่ยวกับประเด็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ๘ ปัจจัย คือ ความหนาแน่นของประชากร การใช้ประโยชน์ที่ดิน สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การคมนาคมและขนส่ง นโยบายหรือโครงการ ของรัฐบาล การป้องกันการเกิดภัยพิบัติ และปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง โดยให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการพิจารณาการประเมินผลผังเมืองรวมที่แสดงให้เห็นถึงสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปมีจำนวน ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินผลทั้งหมด ๒๖ ตัวชี้วัด แยกตามปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเขตผังเมืองรวม โดยมีค่าคะแนนเต็มของแต่ละตัวชี้วัดและเกณฑ์การให้คะแนนเป็นไปตามระเบียบ คณะกรรมการผังเมืองว่าด้วยการจัดทำรายงานการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมการใช้บังคับผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งหากจะพิจารณาปัจจัยและตัวชี้วัดตามระเบียบดังกล่าวจะพบว่า ตัวชี้วัดตามปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการส่งเสริม การเป็นเมืองสีเขียวยังมีจำนวนน้อยและไม่ละเอียดครอบคลุมการดำเนินงานที่ส่งเสริมการเป็นเมืองสีเขียว (Green Performance)

นอกจากนี้ตามระเบียบดังกล่าว ได้วางหลักเกณฑ์การพิจารณาผลการประเมินผังเมืองรวมสำหรับผังเมือง รวมที่มีค่าคะแนนรวมตั้งแต่ ๕๐ คะแนน แต่ไม่ถึง ๖๐ คะแนน และได้ค่าคะแนนเต็ม “ไม่เกิน ๖ ตัวชี้วัด” กำหนดให้ ไม่ต้องปรับปรุงผังเมืองรวม ซึ่งหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังกล่าวพิจารณาเพียงตัวชี้วัด ๑๓ ตัวชี้วัด จากปัจจัย ๖ ปัจจัย ได้แก่ ความหนาแน่นของประชากร การใช้ประโยชน์ที่ดิน การคมนาคมและขนส่ง นโยบายหรือ โครงการของรัฐบาล ปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง และการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ไม่ได้มีการพิจารณาถึง

ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการเกิดภัยพิบัติ มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาเมืองไปสู่เมืองสีเขียวยั่งยืน และเป็นองค์ประกอบของผังเมืองรวมที่เพิ่มขึ้นตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ อันได้แก่ แผนผังแสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแผนผังแสดงผิวน้ำ ดังนั้น ด้วยสภาพการณ์ทิศทางการพัฒนาเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป และกรอบแนวคิดวิสัยทัศน์ด้านสิ่งแวดล้อมที่ใช้เป็นกรอบในการวางผังเมืองรวมเป็นไปในทิศทางของเมืองสีเขียวมากขึ้น ส่งผลให้ต้องมีการทบทวนการดำเนินงานและปรับปรุงตัวชี้วัดที่ใช้สำหรับการประเมินผล การบังคับใช้ผังเมืองรวมให้มีความละเอียดครอบคลุมประเด็นสิ่งแวดล้อมและเมืองสีเขียวมากขึ้น

การพัฒนาตัวชี้วัดเมืองสีเขียว นอกจากจะทำให้การประเมินผลผังเมืองรวมมีตัวชี้วัดที่ครอบคลุมตรงประเด็นสิ่งแวดล้อมและเมืองสีเขียวมากขึ้นแล้ว ยังจะช่วยให้หน่วยงานมีเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล การดำเนินงานตามผังเมืองรวมที่แสดงถึงระดับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น และสะท้อนระดับการดำเนินงานในการขับเคลื่อนกรุงเทพมหานครไปสู่การเป็นเมืองสีเขียวผ่านการบังคับใช้ผังเมืองรวม หรืออีกนัยหนึ่งช่วยให้ทราบถึงปัญหาและข้อจำกัดของการผลักดันแผนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมให้บรรลุเป้าหมาย และสามารถนำมากำหนดแนวทางสำหรับการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในท้ายที่สุดการศึกษาและพัฒนาปัจจัย ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมินผลดังกล่าวจะช่วยให้หน่วยงานที่วางและจัดทำผังเมืองรวมมีแนวทางและวิธีการสำหรับการเก็บข้อมูลที่เหมาะสม มีฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ ติดตาม และประเมินผลผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครได้ในอนาคต และสามารถเตรียมการวางแผน การออกสำรวจ จัดเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ต่อเนื่อง และน่าเชื่อถือ และสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์และหรือเป้าหมาย

๑. เพื่อพัฒนาแนวทางกำหนดปัจจัยและตัวชี้วัดที่สะท้อนการดำเนินงานเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและส่งเสริมการเป็นเมืองสีเขียว

๒. เพื่อให้มีฐานข้อมูลที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์และประเมินผลการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อม การใช้บังคับผังเมืองรวม

กรอบการวิเคราะห์ แนวคิด ข้อเสนอ

๑. กรอบการวิเคราะห์และแนวคิด

กรอบการวิเคราะห์และแนวคิดที่ใช้สำหรับการดำเนินงานพัฒนาแนวทางการเก็บข้อมูล และกำหนดปัจจัยและตัวชี้วัดสำหรับการประเมินผลผังเมืองรวม มีหลักเกณฑ์และแนวความคิดสำคัญ ดังนี้

๑.๑ การประเมินผลตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒

การประเมินผลผังเมืองรวมเป็นการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ และระเบียบคณะกรรมการผังเมืองว่าด้วยการจัดทำรายงานการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมการใช้บังคับผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่กำหนดให้จัดทำรายงานการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมการใช้บังคับผังเมืองรวม โดยต้องประกอบด้วย ปัจจัยและตัวชี้วัดสำหรับการประเมินผล และแสดงรายละเอียดข้อเท็จจริงในประเด็นต่าง ๆ จำนวน ๘ ด้าน (ปัจจัย) ประกอบด้วย ความหนาแน่นของประชากร การใช้ประโยชน์ที่ดิน สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การคมนาคมและขนส่ง นโยบายหรือโครงการของรัฐบาล การป้องกันการเกิดภัยพิบัติ และปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง ในการจัดทำรายงานการประเมินผลดังกล่าวต้องแสดงข้อเท็จจริงให้ปรากฏในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ในเขตผังเมืองรวมเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการผังเมืองหรือคณะกรรมการผังเมืองจังหวัด ซึ่งกรมโยธาธิการและผังเมืองได้จัดทำคู่มือการจัดทำรายงานการประเมินผลผังเมืองรวมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของกรมโยธาธิการและผังเมือง และเจ้าพนักงานท้องถิ่น รวมถึงกรุงเทพมหานคร ซึ่งตามคู่มือดังกล่าวแสดงถึงหลักการที่ใช้กำหนดตัวชี้วัด ได้แก่ เป้าหมายในการวางผัง ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผล ๓ ช่วงปี (ปีวางผัง/ปีที่ผังประกาศใช้บังคับ/ปีประเมินผล)

และนโยบายต่าง ๆ ซึ่งจะมีการกำหนดปัจจัย ตัวชี้วัด และค่าคะแนนเต็มของแต่ละตัวชี้วัด รวมถึงหลักเกณฑ์การให้คะแนนของตัวชี้วัดแต่ละตัวด้วย^๑

๑.๒ แนวคิดเมืองสีเขียว (Green City Concept)

แนวคิดเมืองสีเขียว^๒ เป็นกรอบแนวคิดที่สถาบัน Institute for Housing and Urban Development Studies (IHS) ได้ศึกษาและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเมืองสีเขียวที่เรียกว่า IHS Green City Conceptual Framework (IHS - GCCF) เพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินงานด้านการพัฒนาเมืองที่มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและการเติบโตอย่างยั่งยืน โดยนำหลักแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญ ๆ มาประยุกต์ใช้ประกอบกันเพื่อส่งเสริมให้เกิดเป็นเมืองสีเขียว ภายใต้ประเด็นที่ใช้ในการพิจารณาที่สำคัญ ๕ ประการ ประกอบด้วย การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและพลังงานทดแทนในทุกภาคส่วน พื้นที่สีเขียวกับการใช้งานที่กว้างขวางในทุกภาคส่วน การวางแผนเชิงพื้นที่เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินแบบผสมผสานและการพัฒนาเมืองกระชับ และการเติบโตแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและหลักความเท่าเทียม และประเด็นหลักที่ใช้ในการพิจารณาดังกล่าวจะต้องมีการดำเนินการเฉพาะด้านต่าง ๆ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานสีเขียว การขนส่งสีเขียว และการพัฒนาพื้นที่รอบสถานีขนส่งมวลชน เกษตรกรรมเมืองสีเขียว คุณภาพสิ่งแวดล้อมและความมั่นคงทางน้ำ เทคโนโลยีสีเขียว อาคารเขียว และการบริการสาธารณะสีเขียว: น้ำดื่มและสุขาภิบาล ในการประเมินผลการดำเนินงานด้านเมืองสีเขียวจะใช้เครื่องมือที่เรียกว่า ดัชนีวัดผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาเมืองสีเขียว (IHS Global Green City Performance Index หรือ IHS - GG CPI) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานสำหรับการวัดและประเมินผลการดำเนินงานในการส่งเสริมการเป็นเมืองสีเขียว ประกอบด้วย ๒๕ ตัวชี้วัด (๘ ด้าน) ที่สามารถจัดทำฐานข้อมูลของเมืองและนำมาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของเมืองต่าง ๆ ได้ในระดับสากลเพื่อนำมาใช้กำหนดนโยบาย แผนงานและโครงการที่สอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินการเฉพาะด้านต่าง ๆ โดยเริ่มแรกของการจัดทำ มีตัวชี้วัดทั้งหมด ๓๒ ตัวชี้วัด แต่หลังจากที่มีการทดสอบการใช้ตัวชี้วัดในเมืองต่าง ๆ ทั่วโลก ๑๐ เมือง ก็เหลือตัวชี้วัดที่เหมาะสมและสามารถใช้เป็นมาตรฐานได้ ๒๕ ตัวชี้วัด ซึ่งแต่ละตัวชี้วัดจะมีการให้ค่าน้ำหนัก (Weights) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๐ ท่าน เพื่อหาค่าเฉลี่ยของค่าน้ำหนักของแต่ละตัวชี้วัด โดยผลการพัฒนาตัวชี้วัดและการให้ค่าน้ำหนักดังกล่าวสามารถสรุปได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ เศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๒๕ ตัวชี้วัดจากจำนวน ๘ ด้าน รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ค

การประเมินผลการดำเนินงานดังกล่าวครอบคลุมการพัฒนาเมืองที่ส่งเสริมการเป็นเมืองสีเขียวและการดำเนินงานด้านการพัฒนาเมืองสีเขียวที่บางตัวชี้วัดมีความสอดคล้องกับการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวม ซึ่งการนำกรอบแนวคิดและเกณฑ์การวัดผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาเมืองสีเขียวมาปรับใช้ในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล จะช่วยให้หน่วยงานมีเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองที่มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีความยั่งยืน คำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม และช่วยรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงเกิดการพัฒนาแนวทางและตัวชี้วัดสำหรับการประเมินผล และการปรับปรุงจัดทำผังเมืองรวมฉบับใหม่ที่จะช่วยส่งเสริมให้กรุงเทพมหานครกลายเป็นเมืองสีเขียวอย่างยั่งยืนได้ในอนาคต

๒. ข้อเสนอ

การพัฒนาแนวทางกำหนดปัจจัยและตัวชี้วัดที่สะท้อนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการเป็นเมืองสีเขียว ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดที่บรรจุอยู่ในผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครดังกล่าวมาแล้วข้างต้น นอกจากจะทำให้การประเมินผลผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครมีตัวชี้วัดที่ละเอียดครอบคลุมตรงประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น สอดคล้องกับกระแสการพัฒนาเมืองสีเขียวในระดับสากลแล้ว การเก็บข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการประเมินผลผังเมืองรวมหรือให้ค่าคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนจะเป็นฐานข้อมูล

^๑ กรมโยธาธิการและผังเมือง. (๒๕๖๕). คู่มือการจัดทำรายงานการประเมินผลผังเมืองรวมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย. หน้า ๑-๑๒, ๑-๑๔.

^๒ Brilhante, O., and Klaas, J. (2018). Green City Concept and a Method to Measure Green City Performance over Time Applied to Fifty Cities Globally: Influence of GDP, Population Size and Energy Efficiency, Sustainability, 10, 1-23.

ที่สำคัญสำหรับการวิเคราะห์ การประเมิน และติดตามผลการบังคับใช้ผังเมืองรวมต่อไปได้ด้วย โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

- ๒.๑ ขั้นตอนการทบทวนหลักการ แนวความคิด และนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้สำหรับการประเมินผลผังเมืองรวม
  - ๒.๑.๑ ศึกษาและทบทวนหลักการ แนวคิดและวิธีการในการประเมินผลผังเมืองรวมที่มีเป้าหมายการพัฒนาเมืองที่คำนึงถึงการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและส่งเสริมการเป็นเมืองสีเขียว
  - ๒.๑.๒ ทบทวนนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ประกอบด้วย เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๓ ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ ๔)
  - ๒.๑.๓ ศึกษาปัจจัยและตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการเป็นเมืองสีเขียวจากงานวิจัยหรือการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จของต่างประเทศ เช่น ดัชนีวัดผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาเมืองสีเขียว (IHS Global Green City Performance Index หรือ IHS - GGCPi)
- ๒.๒ กำหนดเกณฑ์การประเมินผลผังเมืองรวม ประกอบไปด้วย ตัวชี้วัดสำหรับแต่ละปัจจัย ค่าคะแนน และเกณฑ์การให้คะแนน ให้สอดคล้องกับแนวทางการประเมินผลตามระเบียบคณะกรรมการผังเมืองว่าด้วยการจัดทำรายงานการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมการใช้บังคับผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยเพิ่มเติมตัวชี้วัดสำหรับแต่ละปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นเมืองสีเขียวนอกเหนือจากที่ระบุไว้ในระเบียบดังกล่าว และตัวชี้วัดที่เพิ่มเติมดังกล่าวจะเป็นตัวชี้วัดเชิงปริมาณที่มีคุณลักษณะตรงประเด็น มีผลกระทบจากปัจจัยภายนอกน้อย มีหลักเกณฑ์และวิธีการหรือสูตรคำนวณที่แน่นอน หรือมีค่ามาตรฐานใช้เทียบเคียงได้ หรือมีค่าเป้าหมายในการวางผังเมืองรวม สามารถสร้างระบบการเก็บข้อมูลที่ได้อย่างถูกต้องทันสมัยการณณ์ ประหยัดค่าใช้จ่าย และสอดคล้องกับการเก็บข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผล ๓ ช่วงปี (ปีวางผัง/ปีที่ผังประกาศใช้บังคับ/ปีประเมินผล) และเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งควรมีการประสานงานกับกรมโยธาธิการและผังเมืองในการให้คำแนะนำในการจัดทำตัวชี้วัดเพิ่มเติมนั้น ซึ่งมีตัวอย่างตัวชี้วัดที่เพิ่มเติมในปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้
  - ๒.๒.๑ ความหนาแน่นของประชากร แสดงขนาดและความหนาแน่นของประชากรในปีที่ทำการประเมินผล เพื่อให้ทราบทิศทางและแนวโน้มการขยายตัวของประชากรในพื้นที่เขตผังเมืองรวม ตัวอย่างตัวชี้วัด เช่น อัตราการเพิ่มของประชากรรายปี จำนวนประชากรที่เป็นกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้มีปัญหาสุขภาพ
  - ๒.๒.๒ การใช้ประโยชน์ที่ดิน แสดงถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ส่งเสริมการเป็นเมืองสีเขียวและพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างตัวชี้วัด พื้นที่อนุรักษ์เกษตรกรรมต่อประชากร พื้นที่เกษตรในเมือง (Urban Farm) ต่อพื้นที่เมือง
  - ๒.๒.๓ สภาพเศรษฐกิจและสังคม แสดงการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มของการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ในเขตผังเมืองรวม ตัวอย่างตัวชี้วัด เช่น อายุคาดเฉลี่ยประชากร อัตราการว่างงาน
  - ๒.๒.๔ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แสดงการเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ชยะ น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศ ตัวอย่างตัวชี้วัด เช่น พื้นที่ทรัพยากรน้ำต่อพื้นที่เมือง ค่าเฉลี่ยรายชั่วโมงและรายปีของฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM 2.5
  - ๒.๒.๕ การคมนาคมและขนส่ง แสดงสภาพปัจจุบันของระบบคมนาคมและขนส่ง โครงการและปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการคมนาคมและขนส่งอย่างยั่งยืน ตัวอย่างตัวชี้วัด เช่น ระยะทางรวมของระบบขนส่งมวลชนทางรางต่อพื้นที่เมืองทั้งหมด อัตราส่วนของการเดินทางด้วยระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนทางรางต่อการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล
  - ๒.๒.๖ นโยบายหรือโครงการของรัฐบาล ให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบต่อผังเมืองรวมที่มีการใช้บังคับ พร้อมทั้งแสดงรายละเอียดของนโยบายหรือโครงการนั้น
  - ๒.๒.๗ การป้องกันการเกิดภัยพิบัติ แสดงสาเหตุและสภาพปัจจุบันของปัญหาภัยพิบัติ ตลอดจนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขหรือบรรเทาภัยพิบัตินั้น ตัวอย่างตัวชี้วัด เช่น จำนวนภัยพิบัติที่เกิดขึ้น จำนวนจุดเสี่ยงภัยที่

ได้รับการแก้ไข (ร้อยละ) พื้นที่รับน้ำต่อพื้นที่เมือง จำนวนโครงการปรับปรุงแม่น้ำลำคลองสายหลักที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการระบายน้ำ จำนวนโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันภัยพิบัติ

๒.๒.๘ ปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง ในกรณีที่มีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง นอกเหนือจากที่ระบุไว้ ให้แสดงข้อเท็จจริงและผลต่อการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ในเขตผังเมืองรวม เพื่อให้ทราบถึงสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปของผังเมืองรวมนั้น ตัวอย่างตัวชี้วัด เช่น พื้นที่สีเขียวที่เพิ่มขึ้นจากการใช้ข้อกำหนดอัตราส่วนพื้นที่น้ำซึมผ่านได้เพื่อปลูกต้นไม้ จำนวนเจ้าของที่ดินที่มีการใช้มาตรการเพิ่มอัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดินในกรณีการจัดให้มีพื้นที่สวนสาธารณะ หรือสวนสาธารณะริมน้ำ การสร้างอาคารอนุรักษ์พลังงาน การจัดให้มีพื้นที่รับน้ำ

รายละเอียดแสดงการเปรียบเทียบตัวชี้วัดที่ใช้สำหรับการประเมินผลผังเมืองรวมตามระเบียบคณะกรรมการผังเมืองว่าด้วยการจัดทำรายงานการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อม การใช้บังคับผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๖๕ และข้อเสนอแนะปรากฏตาม ภาคผนวก ง ส่วนการให้ค่าคะแนนเต็มและเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับตัวชี้วัดที่เพิ่มขึ้นจำเป็นต้องมีการถ่วงน้ำหนักโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ให้คะแนน แล้วเฉลี่ยกลับสู่ค่าคะแนนเต็มของปัจจัยนั้น ๆ

๒.๓ จัดประชุมหารือและรับฟังข้อคิดเห็นภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอแนวคิด หลักการ และแนวทางในการดำเนินการประเมินผลผังเมืองรวมให้แก่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และนำข้อเสนอแนะที่ได้มาประมวลผลและใช้ในการปรับปรุงตัวชี้วัดที่ใช้สำหรับการประเมินผลผังเมืองรวม

๒.๔ รวบรวมและนำข้อคิดเห็นที่ได้มาใช้ประกอบการจัดทำแนวทางสำหรับการกำหนดปัจจัยและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินผลผังเมืองรวม ปรับปรุงตัวชี้วัด พร้อมกำหนดแนวทางและวางแผนการเก็บข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลและพัฒนาฐานข้อมูลที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์และประเมินผลการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมการใช้บังคับผังเมืองรวม

๒.๕ สรุปผลการศึกษาแนวทางกำหนดปัจจัยและตัวชี้วัดที่สะท้อนการดำเนินงานเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและส่งเสริมการเป็นเมืองสีเขียว และเผยแพร่ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อนำไปใช้ในการจัดทำรายงานการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมการใช้บังคับผังเมือง รวมถึงประยุกต์ใช้กับงานด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อกรุงเทพมหานครได้ต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. สำนักการวางผังและพัฒนาเมืองมีแนวทางกำหนดปัจจัยและตัวชี้วัดที่สะท้อนการดำเนินงานเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและส่งเสริมการเป็นเมืองสีเขียว

๒. สำนักการวางผังและพัฒนาเมืองมีฐานข้อมูลที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ การประเมินผล และการปรับปรุงผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

สำนักการวางผังและพัฒนาเมืองมีแนวทางในการกำหนดปัจจัยและตัวชี้วัดที่สะท้อนการดำเนินงานเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและส่งเสริมการเป็นเมืองสีเขียว เพื่อใช้พัฒนาฐานข้อมูลที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ การประเมินผล และการปรับปรุงผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร

ลงชื่อ

พิชญา

(นางสาวพิชญา เจริญถาวรโกคา)

ผู้ขอรับการประเมิน

๒๕/พ.ค./๒๕๖๖